

Noiz arte IT departamentuak enpresetan?

2008ko otsailaren 12an, Eroskik inauguratu zuen Elorrion Euskal Herriko gunerik handiena datuak prozesatzeko. Eraikin bat da 2.500 metro koadrokoa, Geminis izenekoa, eta bertan dago areto bat, 850 metro koadrokoa, ekipo informatikoz beteta, zerbitzatzeko Eroskiren 3.000 denda, neurri guztietakoak. *El Correo* egunkariak biharamunean zioenez, Geminis kostatu zitzaion Eroskiri zortzi milioi euro, eta bertan lanean ari dira 10 eta 15 pertsona artean.

Banaketa enpresa bat izanda, zer dela-eta xahutu ditu Eroskik zortzi milioi euro berea ez den negozio batean, informatikan? Bere esku izan nahi duelako bere 3.000 dendek uneoro sortzen duten informazioa: salerosketak, eskariak... Eta, oraingoz, beste inork eskaintzen ez diolako zerbitzu hori.

Mende bat lehenago, elektrizitatea zabaldu zenean gure enpresetara, Unión Cerrajera de Mondragón (UCEM) enpresak antzeko zerbait egin zuen: bere esku hartu argindarra sortzea, ziurtatzeko Mondragoeko eta Bergarako lantegiak ez zirela geldituko, eta urtegi sare bat antolatu zuen Oñati inguruko mendietan, Aitzgain, Jaturabe eta Aloña inguruan, eta urtegi horietatik ura batzen hasi zen Olateko indarretxean.

UCEMen negozioa ez zen argindarra, baina garai hartan ez zuen beste erremediorik izan, munduko beste enpresa gehienek bezala, bere lantegiek behar zuten argindarra sortzea baino, horiek zekartzan gastu guztiekin. Harik eta enpresa batzuk agertu ziren arte argindarra modu fidagarrian eta nahi adina eskaintzen zutenak. Orduan, hasierako beldurrak uxatu (zelan utziko dugu argindarra beste enpresa baten esku, hori denean gure jardueraren motor ezinbeste-

koa?), Olateko indarretxea Oñatiko Udalari saldu eta argindarra zuzenean erosten hasi zitzaion Iberduero konpainiari.

Hori baina, gertatu zen Iberduero bezalako konpainiak hasi zirenean argindarra sortzen, kopuru izugarrietan eta inork baino merkeago, halako eran non enpresa bakoitzak ezin zuen berdindu. Gaur egun, inori ez zaio bururatzen enpresa barruan departamentu oso bat antolatzea argindarra sortzeko.

Teknologia berriekin, ostera, ez dugu berdin jokutzen. Eroskik bezala, munduko enpresa handi guztiek dute departamentu bat, askotan oso garestia, teknologia berriak kudeatzeko.

Baina gauzak aldatzen hasi dira. Sortu dira zenbait enpresa (Google, Amazon, Salesforce.com...) softwarea eta soluzio informatikoak neurrira eskaintzen dituztenak... sarean, nork bere aplikazioak erosten eta eguneratzen ibili beharrik barrik. Urte gutxi barru, sareko eskaintza hobetzen denean eta gure enpresek beldurra galtzen dutenean (zelan utziko diogu beste enpresa bati gure informazioa erabiltzen?) Eroskik saretik erosiko ditu behar dituen informatika zerbitzuak, aplikazioak eta sareak. Eta hori egiten duenean, akaso Elorrioko Udalari saldu nahi izango dio Geminis erraldoia.

Opari ekonomia

Sei urtean lehen aldiz, Sustatu lanean izan da abuztuko oportetan. Hasier Etxeberriak horrela eskatuta («Zer egin ez badakizue, antolatu lehiaketa bat, edo kontratatu beltzen bat orriari jira eta bira emateko noizean behin. Nahi duzuen, baina egin zerbait, orain artekoaz desberdina dena. Jaungoikoaren izenean»), Sustatuk egokitu egin zuen blogaren azala —«Jamaika ikusteko...» atalari toki nagusia emanda—, eta aukera eman zien irakurleei eurek betetzeko atal hori, horretarako del.icio.us eta bildu.net aplikazioak erabilia.

Kontua da Sustatuko arduradunak oportetara joan zirela, baina Sustatuk egunean bizpahiru albiste jaso zituela, de-

nen pozerako. Arduradunek egitura ipini zuten eta irakurleek edukia, musu truk.

Fenomeno horri *the gift economy* deitzen zaio, opari ekonomia, eta sutautsa bezala zabaltzen ari da informazioaren aroan. YouTubek, adibidez, xemeikorik ere ez die ordaintzen beren bideoak webgune horretan eskegitzen dituztenei. Horien produkzio kostuak erabiltzaileen bizkar doaz; eurak dira zuzendariak, ekoizleak, idazleak eta aktoreak. Bideo horiek igotzen dituztenean YouTubera, oparitu egiten diete beren lana webguneko jabeei. Horregatik, 2006ko urriaren 9an, Googlek erosi zuenean YouTube 1.650 milioi dolar ordainduta, webguneko sortzaileek eskerrak eman zizkieten erabiltzaileei, propio grabatutako bideo batean, haiek egin baitzituzten aberats.

2005ean, bestalde, Yahook erosi zuenean Flickr argazki zerbitzua, horrek 10 lagun baino ez zituen nominan, baina milioika erabiltzaile edukiak igotzen etengabe, beroriek antolatzen eta zabaltzen.

Zabald.com ere modu horretan dabil. Pertsona bat arduratzen da mantentze zerbitzuaz, baina gero erabiltzaileek aukeratzen dituzte albisteak, interesaren arabera. Eta hori ere musu truk egiten dute, nahi dutelako.

Opari ekonomia bedeinkazio bat izan daiteke sareko hedabideentzat, baina arazo handi bat da hedabide tradizionalentzat. Zertarako ordaindu profesional bati, amateur bat pozik izango bada lan hori doan egiten?

Sustatu eta Zabald.com-en egitura ezin txikiagoa da, eta bertan egindako publizitateak aise ordain litzake gastuak. *Berria* egunkariak, ostera, ezingo lioke erantzun Hasier Etxeberriaren eskariari, ez behintzat paperezko edizioan.

Hodei informatikoa

Aspaldian izan dut gogoan Sun Microsystems enpresako buru batek 90eko hamarraldian esana, alegia, «sarea dela ordenagailua», baina entzun nuenetik pentsatu izan dut

oraindik goizegi zela horretarako. Ordea, uda honetan sartu nintzenean Apple enpresaren webgunean ikusteko zer zen MobileMe zerbitzua, bideoa ikusiaz batera, pentsatu nuen gure artean dela *cloud computing* delakoa, hodei informatikoa.

MobileMe hodei informatikoaren bertsio bat da, Applen produktuetara moldatua. Bertan, posta elektronikoa, agenda eta egutegia sinkronizatzen dira erabiltzaileak dituen aparailuetan (kasu horretan mac bat, PC bat eta iPhone bat), Applek nonbait, hodei batean, dituen zerbitzarietara esker.

Hala ere, hodei informatikoa hori baino gehiago da, zeren ordenagailu bat osatzen duten zatiak —disko gogorra informazioa gordetzeko, mikrotxipak informazioa prozesatzeko, aplikazioak informazioa manipulatzeko— sakabanatuta egon daitezke munduan zehar, baina integratuta Interneti esker, eta nahi dutenen artean partekatuta.

Gmail edo Hotmail irekitzen ditugunean gure posta elektronikoa kudeatzeko, hodei informatikoa erabiltzen ari gara, aplikazio horiek gure ordenagailuetatik kanpo daudelako. Flickr edo Picasa aukeratzen ditugunean gure argazkiak antolatzeko, hodei informatikoa erabiltzen ari gara, aplikazio horiek ere hodei batean daudelako, auskalo zer zerbitzarietan ostatu hartuta. Bloglines edo Google Reader hautatzen ditugunean gure sareko irakurgaiak irakurtzeko, hodei informatikoa ari gara erabiltzen, informazio batzaile horiek ere gure ordenagailuen mugetatik harago daudelako, zerbitzari batzuetan. Eta berdin gertatzen da irekitzen dugunean bloga, Skype, Tagzania, Google Maps, Twitter edo Web 2.0 osatzen duten milaka aplikazioak, Web 2.0 bera oinarrituta baitago hodei informatikoan.

Eric Schmidt Googleko lehendakari eta garai batean Sun enpresako kideak deitzen dio «ordenagailua hodeian», eta horrekin esan nahi du gure jarduera digitala Interneten gertatzen dela, edozein gailu darabilgula ere, dela ordenagailu bat, dela Blackberry bat, dela kontsola bat edo dela sakelako telefono bat. Izan ere, horixe baita azken urteotako alda-

ketarik handienetako bat: ordenagailua uztartu egin da beste gailu horiekin, Interneti esker.

Aldaketa hori ez da gertatu gauetik goizera, gu lotan geundela, baizik eta etorri da oharkabean, gu lanean ari girela. Izana duen guztiak izena behar-eta, orain badakigu hodei informatikoa gure artean dela, eta hobetu besterik ez dela egingo datozen urteetan.

Internet bidezko bikoteak

2007an 4.400.000 pertsona ezkondu ziren AEBetan. Horietatik 100.000k Interneten ezagutu zuten elkar. Garbi dago gaur egun ligatzeko Internet erabiltzea ez dela tipo bitxi batzuen kontua, sarearen hasieran jotzen zen moduan. Orduan neskazahar edo mutilzahar erremedio bakotzat jotzen ziren sarea erabiltzen zutenak horretarako, moldakaitzak edo erloju biologikoa ate joka zutenak.

Gaur, ostera, amerikarren %61ek ez du jotzen sarean ligatzea etsi-etsian egindako ekintzatzat. Halaxe dio *The Pew Internet and American Life* proiektuak. Horren arabera, amerikarren ia erdiak uste du Internet bide egokia dela jendea ezagutzeko. Hori dela-eta, lau amerikar ezkongabetatik batek erabiltzen ditu sarean dauden 1.000tik gora webgune bereziak neskatan edo mutiletan egiteko.

Jendea albo batera uzten ari da lege zaharreko bideak bikotekideak bilatzeko —eliza, erakundeak edo zelestinak—, eta beste batzuk ari da erabiltzen, hala nola lantokia eta Internet. Azken horrek leku asko ditu horretarako, esate baterako Match.com eta eHarmony, baina baita gune bereziagoak ere, DateAGolfer kasu, non golf jokalaria bila daitezkeen, Animal Attraction, animaliak maite dituztenentzat edo Positive Singles, non elkartzen baitira ezkongabe seropositiboak.

Eta ez pentsa gizartearen behe mailako jendea ari dela Interneten bikote bila, AEBetan behintzat, ez. Gehienak ondo kokatuta daude gizartean, lan onak eta etxeak dituzte, hirietan bizi dira eta alderdi demokratari ematen diote botoa.

Euskal Herrian oso bestelakoak garela? Baliteke, baina us-
te baino gutxiago seguruenik. Abuztuan, gehienok oporre-
tan ginela, aspaldi ikusi bako bikote bat ikusi genuen Elo-
rrioko plazan. Mutila Elorrion jaioa da; neska, berriz, Uru-
guain. Orain sei bat urte Internet bidez ezagutu zuten elkar.
Mutila eliza katolikoan bataiatua zen; neska, berriz, juduan.
Hala ere, ezkondu egin ziren, eta gaur egun Urugain bizi di-
ra, bi seme-alabarekin. Gure bi lagunak ez dira salbuespena:
Interneten sortutako bikote gero eta gehiagotan nahastu
egiten baitira nazionalitatea, erlijioa eta etnikotasuna.

Hala ere, Iparragirrereren leloa ausartegitza jotzen dutenek
—«Eman ta zabal zazu munduan fruitua»—, aukera dute
Kaixomaitia.com webgunean lagun euskalduna egiteko,
webgune horrek horixe eskaintzen baitu abiapuntu legez:
hurbiltasuna eta euskara.¶